

FIȘA DISCIPLINEI

Patrologie și literatură post-patristică III

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Patrologie și literatură post-patristică III				Codul disciplinei	OLR8883
2.2. Titularul activităților de curs							
2.3. Titularul activităților de seminar							
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					4
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					21
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					16
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	- Introducere în studiul literaturii patristice - Literatura Patristică în epoca Bisericii Primare - Biserica în epoca primară - Istoria Bisericii în epoca sinoadelor ecumenice
4.2. de competențe	- Informații fundamentale despre istoria Bisericii în epoca primară. - Cunoașterea și capacitatea de a aplicare a principiilor de lectură și interpretare a unui text patristic.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 50%, cu materiale didactice specifice indicate de profesor; Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Citirea textelor pe care le indică profesorul pentru orele de seminar.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit tolerant - Proiectarea curriculară, cu respectarea adevărurilor de credință, conform textelor sacre și mărturisirilor de credință proprii, și a criteriilor și principiilor psihopedagogice - Identificarea și analiza contextului cultural, religios și istoric în comunități și organizații - Enunțarea principiilor teologice și a valorilor spirituale relevante dezvoltării societății - Gestionarea metodelor și mijloacelor de comunicare eficientă în context intercultural - Implementarea valorilor și practicilor religioase pentru formarea spirituală și morală, cu scopul de a răspunde problemelor concrete de viață
Competențe transversale	- Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate, conștiinciozitate și responsabilitate socială, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară, pe diverse paliere ierarhice, respectând principii de credință religioasă - Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Să introducă studentul în sfera cunoașterii vieții, operei și contribuției doctrinare a figurilor majore ale literaturii patristice din perioada post apostolică.
7.2 Obiectivele specifice	- Studentul să fie familiarizat cu textul patristic și cu normele elementare de lectură și interpretare a lui. - Studentul să înțeleagă atât aspectele filologice și istorice legate de opera patristică, cât și dezvoltarea în istorie (perspectiva diacronică) a teologiei Sfinților Părinți. - Studentul să-și însușească noțiunile teologice fundamentale ce se regăsesc în scrierile patristice. - Să înțeleagă contextul elaborării acestor scrieri. - Să conștientizeze consecințele eclesiologice și doctrinare ale operelor Sfinților Părinți și ale scriitorilor bisericești și a actualității lor pentru viața și misiunea Bisericii în lumea contemporană. - Să dezvolte capacități de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Sf. Dionisie Areopagitul: problema identității acestuia, corpusul areopagitic, influența filosofiei neoplatonice, apofatismul dionisian, contribuția teologică, teologia mistică	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Sf. Maxim Mărturisitorul: viața, activitatea, importanța sa pentru hristologie, contribuția sa teologică	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri
Părinții sirieni: scurtă introducere, reprezentanți, genuri literare, contribuție teologică.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	1 prelegere
Sf. Efrem Sirul și Sf. Isaac Sirul: viața, opera, asceză, teologia imnelor, contribuția teologică	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri
Sf. Ioan Scărarul: viața, opera, contribuția sa teologică, viața ascetico-mistică.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri
Sf. Anastasie Sinaitul: viața, opera, contribuția sa teologică	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	1 prelegere
Sf. Teodor Studitul: viața, opera, contribuția sa în lupta împotriva iconoclasmului, teologia icoanelor	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri
Sf. Ioan Damaschin: viața, opera, contribuția sa teologică, sinteza patristică	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri

Bibliografie

I. Bibliografia obligatorie:

- Pr. prof. dr. Ioan G. Coman, *Patrologie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (EIBMBOR), București, 1956; Sfânta Mănăstire Dervent, 1999
- Idem, *Patrologie*, vol. I, II, III, EIBMBOR, București, 1984, 1985, 1988
- Prof. dr. Stylianos Papadopoulos, *Patrologie*, vol. II/1, II/2 traducere de lect. dr. Adrian Marinescu, Editura Bizantină, București, 2006, 2009, 2012
- Arhid. prof. dr. Constantin Voicu, *Patrologie*, vol. 1-3, Editura Basilica, București, 2009-2010
- Remus Rus, *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Editura Lidia, București, 2003
- Claudio Moreschini, Enrico Norelli, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. I, II/1, II/2, Editura Polirom, Iași, 2001, 2004, 2004
- Hans von Campenhausen, *Părinții greci ai Bisericii*, Editura Humanitas, București, 2005
- Idem, *Părinții latini ai Bisericii*, vol. I și II, Editura Humanitas, București, 2005
- Claudio Moreschini, *Istoria filosofiei patristice*, Editura Polirom, Iași, 2009
- John McGuckin, *Dicționar de teologie patristică*, Ed. Doxologia, Iași, 2014.
- Chială, S., *Isaac Sirianul. Asceză singuratică și milă fără sfârșit*, Ed. Deisis, Sibiu, 2012.
- Pr. Louth, A., *Ioan Damaschinul. Tradiție și originalitate în teologia bizantină*, Ed. Deisis, Sibiu, 2010.
- Chrysavgis J., *Sf. Ioan Scărarul. De la Pustia egipteană la Muntele Sinaiului*, Ed. Sophia, București, 2005.
- Larchet, Jean-Claude, *Sfântul Maxim Mărturisitorul. O introducere*, Ed. Doxologia, Iași, 2013.
- Ilarion Alfeyev, *Lumea duhovnicească a Sf. Isaac Sirul*, Ed. Doxologia, Iași, 2013.
- Nestor Kavvadas, *Pneumatologia Sfântului Isaac Sirul*, Ed. Doxologia, Iași, 2016.

II. Bibliografie opțională:

- Jaroslav Pelikan, *Tradiția creștină, o istorie a dezvoltării doctrinei*, vol. I, vol. II, vol. III, vol. IV, vol. V, Editura Polirom, Iași, 2004, 2005, 2006, 2006, 2008

- Jonathan Hill, *Istoria gândirii creștine*, Editura Casa Cărții, Oradea, 2007
- Ioan G. Coman, *Probleme de filosofie și literatură patristică*, EIMBOR, București, 1995
- Frances Young, Lewis Ayres, Andrew Louth, *The Cambridge History of Early Christian Literature*, Cambridge University Press, 2004
- Patrick J. Hamell, *Handbook of Patrology*, Alba House, New-York, 5th edition, 1991
- Johannes Quasten, *Patrology*, vol. I, II, III, IV, Christian Clasic Ave Maria Press, Notre Dame, IN, f.a.
- Joseph Tixeront, *A Handbook of Patrology*, translated by S.A. Raemers, Kessinger Publishing's Legacy Reprints, f.a.
- Otto Bardehewer, *Patrology*, translated by Thomas J. Shahan, Freiburg im Breisgau & St. Louis, Mo., 1908
- Hans Urs von Balthasar, *Liturghia cosmică. Lumea în gândirea Sfântului Maxim Mărturisitorul*, Ed. Doxologia, Iași, 2018.
- Daniel J. Sahas, *Sfântul Ioan Damaschinul. Despre Islam*, Ed. Doxologia, Iași, 2015.
- Dionisie Areopagitul, *Despre numele divine. Teologia mistică*, ediție bilingvă, Polirom, Iași, 2018.
- Sfântul Dionisie Areopagitul, *Opere complete*, Ed. Paideia, București, 1996.
- Sfântul Anastasie Sinaitul, *Călăuza. Îndrumar Hristologic*, Ed. Sophia/ Metafraze, București, 2014.
- Teodor Studitul, *În apărarea sfintelor icoane. Dosarul unei rezistențe teologice*, Ed. Deisis, Sibiu, 2017.
- Valentin Vesa, *Cunoașterea lui Dumnezeu la Sfântul Isaac Sirul*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2013.
- Sf. Efrem Sirianul, *Imnele Raiului*, Ed. Deisis, Sibiu, 2010.
- Episcop Alexander Golitzin, *Dionisie Areopagitul mistagogul. O lectură monahală*, Ed. Deisis, Sibiu, 2015.
- Sfântul Ioan Damaschin, *Opere complete*, vol. I-III, ediție bilingvă, ed. Gândul Aprins, București, 2015, 2017, 2018.
- Andrew Louth, *Denys the Areopagite*, Ed. Continuum, London and New York, 1989.
- Andrew Louth, *Dionisie Areopagitul. O introducere*, Ed. Deisis, Sibiu, 1997.
- Eric D. Perl, *Theophany. The Neoplatonic Philosophy of Dionysius the Areopagite*, State University of New York Press, 2007.
- Lars Thunberg, *Antropologia teologică a Sfântului Maxim Mărturisitorul. Microcosmos și mediator*, Ed. Sophia, București, 1995.
- A. Louth, *Maximus the Confessor*, Routledge, London and New York, 1996.
- Jean-Claude Larchet, *La divinisation de l'homme selon Saint Maxime le Confesseur*, Les Éditions du Cerf, Paris, 1996.
- Jean-Claude Larchet, *Îndumnezeirea omului la Sfântul Maxim Mărturisitorul*, Ed. Basilica, București, 2019.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
<i>Seminarul va aprofunda temele de la curs, aplecându-ne asupra textelor Părinților discutați în acest semestru, încercând să abordăm în limba originală (greacă sau latină) pasajele importante.</i>	Proiectarea de texte în limba originală, citirea, analizarea și comentarea lor.	Seminarul ajută și la exersarea limbilor clasice (greacă și latină), pe care studenții le au în planul de învățământ.
Bibliografie		
Idem cu cea de la curs		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
	Capabilitatea situării în timp și spațiu a Părinților Apostolici	EXAMEN condiționat de: 1. prezența la curs în proporție de 50%; 2. predarea portofoliului de seminar.	75%
10.4 Curs	Cunoașterea vieții, operelor celor mai importante și a contribuției teologice specifice fiecărei lucrări.		
	Demonstrarea competențelor reale de actualizare a mesajului patristic în vederea transmiterii lui înspre contemporani.		
	Înțelegerea și însușirea problematicei tratate la curs și seminar.	Prezentarea unui portofoliu care va conține schițe ale problemelor dezbătute la seminar	25%
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu temele teologice discutate.		
	Respectarea standardelor pentru lucrările cu caracter științific, coerența în abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice.		
10.6 Standard minim de performanță			
• Să demonstreze capabilitatea situării în timp și spațiu a principalilor Părinți ai Bisericii. • Să cunoască viața, operele cele mai importante și contribuția teologică specifică fiecărui autor.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
03.04.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".